

1867-10-04

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Keywords:
Industrial archaeology, brewery
design, brewery technology

SUMMARY

About weights and measures in Austria. Brewery technology; taxation.

TRANSSKRIFTION

D 4^d October 1867.

Kjære Carl!

Da jeg forleden skrev Dig til, men blev afbrudt, var der adskillige Puncter, som jeg vilde have berørt til Svar paa dine Spørgsmaal. Hvad Forholdet mellem Maal angaaer, da er 1 Hectolitre = 70,7 Maass i Østerrig og = 93,5 Mass i Bayern.- 1 Kilogramme = 1,79 p (pundtegn) i Østerrig og Bayern og = 2 "Zollpfund" i den tydske Toldforening. - 1 Hectoliter Korn = 1,626. Wiener Metgen og = 0,45 bayersk Scheffel.- I mit sidste Brev anbefalede jeg Dig Habichs Schule der Bierbrauerei. Det er den fuldstændigste Haandbog, medens alle Andre ere noget forældede. - Hans Sprog er noget flot og hans Raisonnementer sommetider ligesaa, men han har chemisk Indsigt og bruger sin Tanke - og sin Phantasie.-Man kan ikke ubetinget stole paa hans Paastande, som han ofte henkaster temmelig rask, men man lærer i alt Fald af ham, at der er Meget, der hidtil har gjaldt for en

Troesartikel, der ikke er sikkert og at der kræves mange Undersøgelser for at komme til den ønskelige Klarhed i meget vigtige Spørgsmaal.- Det er ganske vist ensidigt af Velten at betragte en enkelt Operation i Ølfabrikationen som den væsentlige, thi samtlige Operationer ere Væsentlige og danne et Hele, hvori de enkelte Dele betinge hverandre; men spørges der hvilken Operation der trænger mest til Studium og Opklaring da er det Gjæringen. Hvad der foregaaer ved Maltningen, veed man temmelig nøie (Mulder) og hvorledes man skal bære sig ad for at naae et bestemt Resultat, veed man ogsaa. Yderpuncterne findes i Bayern og England. Ligeledes veed man temmelig nøie Besked om Mæskning-soperationen og Kogningen (dog med ?). Men Gjæringen, hvor uvidende er man ikke om dens Producter (f.Ex Aldehyd og Glycerin) og om dens Indflydelse paa Øllets Smag og Holdbarhed samt om Grunden til og Betingel-

serne for de forskjellige Resultater ?

Det er kun ved en omhyggelig Opmærksomhed og en nøiagtig

Undersøgelse af Bryggere med grundig chemisk Dannelse, at der kan bringes Lys i dette Mørke.- Jeg kunde fristes til at ønske, at jeg nu var 20 Aar yngre for at gjøre disse Undersøgelser til mit Livs Opgave. Nu er det "trop tard".- Habich har bl. A den Fortjeneste at have reist et Spørgsmaal, som han rigtignok - efter min Formening - har været for rask til at besvare: Spørgsmaalet om Grunden til den milde Smag (Vollmundigkeit) for godt baiersk Øl. Han forkaster aldeles den gjængse Forestilling, at denne fyldige Smag skyldes Dextringummien og paastaaer at alene hidrører fra de ved Kogningen i en opløselig Skikkelse bragte "gebraünte Eisweissstoffe". Jeg er tilbøielig til at troe, at han har nogen Ret, men at han overdriver i betydelig Grad ved at udelukke Dextrinens Indflydelse - men jeg tør ikke paastaae hverken

det ene eller det Andet, thi dertil udfordres Analyser, som jeg selv havde gjort eller idetmindste seet, thi jeg stoler ikke paa at Habichs Anskuelser ere støttede paa grundige Analyser. Mulders Bog indeholder derimod paalidelige Kjendsgjerninger og de fuldstændigste Analyser. I Ph. Heiss's Bog vil Du neppe finde Andet end hvad Du har læst hos Müller.

Hvad Øl-Beskatning angaaer, da er den østerrigste - som Balling har givet Grundtrækkende til - ganske vist den rationelleste af Alle thi Objectet er i Quantum x Gehalt, men den passer kun hvor Ølbrygningen er concentreret i færre større Bryggerier, da Opsynspersonalet ellers vilde blive aldeles uforholdsmæssigt talrigt og kostbart. Hos os drives Huusbrygning i den største Deel af og betragtes som en Rettighed Regjeringen ikke tør berøve Befolkningen. Derfor maatte jeg - som det ledende Medlem af Skattecommisionen - rette mit Blik paa Materialet, paa Maltet, ligesom man af samme Grund har gjort i Norge

II

At der kan brygges Øl af andre Materialer end Malt, veed jeg jo godt og gjorde ogsaa opmærksom derpaa, men saa længe Skatten er lav, vil der ikke være nogen Fare for at disse Omveie blive benyttede.- Det synes imidlertid at gaae som jeg ventede, at Finantsministeren finder at Udbyttet af en Maltskat vil være for ringe i Forhold til Ulemperne og at han derfor har opgivet dette Project og vil holde sig til Indkomst-skatten, der hurtigt og sikkert

kan give den fornødne Forøgelse i Statsindtægterne.-

Jeg talede idag med Japetus, der var begjærlig efter at erfare gennem directe Meddelelse hvorledes det stod sig med Prof Hansen's Befindende. Jeg vil derfor bede Dig snart at skrive ham til og ved samme Leilighed om muligt skaffe ham Svar paa hans Spørgsmaal til Hansen.

Han sender Dig med det Første den eller de omtalte Commisioner til en eller flere Collegaer, hvem han vil gjøre en cadeau paa en udsøgt høflig Maade og derfor vil bede Dig at overbringe den personlig. Det er altsaa en virkelig Tjeneste han vil bede Dig om.- Han sender Dig Brevet m. m. "recommanderet" for at være sikker paa at det kommer i de rette Hænder. Du maa altsaa give Postvæsenet Quitting for Modtagelsen. Han er stadig beskjæftiget med at indflytte og ordne de enkelte Dele af Samlingen i den nye Museumsbygning, der virkelig er meget vellykket; navnlig er Centralhallen - den med Glastag dækkede Gaard - meget smuk og imponant.- Stenstrup omtaler Theophilus Hansen som en meget behagelig og forekommende Mand, der altid er glad ved at see Landsmænd. Jeg synes derfor at Du burde

benytte Leiligheden til at gjøre hans Bekjendtskab.- Jeg vender tilbage til Bryggeriet. Du har flere Gange omtalt Centrifugalpumper i Bryggerierne. Er det virkelig Centrifugalmaskiner, hvori Bevægelsen frembringes ved den midtpunctflyende Kraft af Vinger ved stor Hastighed eller er det Rotationspumper som de jeg fik fra Henry & Peyrolles (Firma Stolz)? Hvor forfærdiges de og hvad koste de ? -Naar Du seer slige Apparater, som synes Hensigtsmæssige, vil jeg anbefale dig i dine Fritimer at gjøre nøiagtige Tegninger deraf. Et saadant Album af Tegninger med Maal af Detailerne vil senere kunne være Dig til stor Nytte. Jeg havde saaledes megen Nytte af den Tegning, som Broncée havde taget af Mæskemaskinen i St. Marx, hvoraf jeg vel havde taget en Skizze men ingen Arbeidstegning. Uden denne var min Mæskemaskine ganske vist bleven for

tung og klodset.-Jeg har læst at der hos Sedlmayr og i Klein Schwechat er gjort Forsøg med Gjæringskar af Glasplader. Læg

Mærke dertil, thi jeg er tilbøielig til at troe, at Træ efterhaanden vil blive bandlyst af Bryggerierne.- Anvendes der Luftryk - med atmosfærisk eller Kulsyre Luft - i Udsalgsstederne i Wien ? -Naar Du faaer Leilighed til at observere Gjæringen af Lagerøl i Wien vilde jeg gjerne have en fuldstændig Fremstilling af Gjæringens daglige Gang med angivelse af Temperatur og Attenuation, af Gjærens Mængde og af Lagerfadenes Fyldning. osv.? Det fornøier mig at læse dine franske Breve. Jeg vilde gjerne besvare dem paa fransk, men det tager mig endnu for megen Tid. - Jeg vilde ønske at jeg kunde gjentage mine franske Øvelser hos Arland, men endnu kan jeg ikke.

III

Onsdag Eftermiddag

For lidt siden modtog jeg dit Brev, hvorpaa jeg har Adskilligt at svare, men det kan ikke skee nu, da Budet venter der skal til Byen med Brevet. En af de første Dage skriver jeg igjen.- Kun vil jeg sige, at Du uden Betænkelighed kan bede Sedlmayr om en anbefaling til

Dreher.- Jeg har vel ikke havt synderlig personlig Omgang med S. men han har altid vist mig megen Velvillie og jeg har nylig havt et Beviis derpaa idet han i en Artikel han har leveret til Journal des Brasseur og til "Bairische Bierbrauer" har nævnet mig sammen med Dreher

og et Par Andre som de betydeligste Navne blandt dem, der have studeret i hans Bryggerie. Jeg troer ogsaa at Du godt kan gaae ligefrem til Dreher uden

videre Introduction.-

Lev vel

Din Jacobsen

Ernestskild, der ikke er fittet og at der
kanst mange hudsogelsser for at kunne
lid den æstetiske Glæde i meget nøjagtig
Spændelse. - Det er ganske vist usikkert
af Vælden at betragte en antalt Operation
for i Alfabas Kationer som den naturlige,
til saulege Operationer som naturlige og
danne et Jule, som da antallet der behøver
Juvandru; men spørges der om Operation
der bruges med til Medicin og Poliklinik,
da er det Gjæring. Hvad der bruges med
Malkingen, med man kemisk væn (Alkohol)
og Juvandru man skal have sig at for at være
et bestemt Resultat, med man også. Med
gæsterne findes i Kjøben og Fugland. Lige
ladet med man kemisk væn lødte om
Malkingen og Operationer og Lægningen (dog end?)
den Gjæring, som imidlertid er man ikke
om den Produktion (f. ex. Alkohol og Glycerin)
og om den Tilføjelse som alle de kemiske og
julebæret samt om Gænder til og betragte.

foru for de forlyllere Lufthavet?
Det er kun med en anseelig Opbeholdelse
og en væsentlig Kendsgjælt af bebyggelse
med ^{grundig} frugtbar daarskifte, at der kan bringes
Lyk: alle Mænd. - Jeg lund først til at
sige, at jeg nu var 20 Aar yngre for at gøre
dette Kendsgjælt til mit Lids Opgave. Nu
er det "trogs kord". - Måske for kl. A. den
Landskabet at gøre midt et Byggetmaal, som
gør for sig selv - efter min Landskabet - som
næst for rest til at bestå: Byggetmalet
en Gaarden til den vide Byggetmalet
for godt hainord kl. som fastholdt aldrig
den gængse Landskabet, at den gængse Byggetmalet
stjordes de Byggetmalet og gængse at den
alene Byggetmalet for de Byggetmalet i en
aflydende Byggetmalet Byggetmalet Byggetmalet
Byggetmalet. - Jeg er Byggetmalet til at Byggetmalet, at
gør for Byggetmalet Byggetmalet, men at Byggetmalet
i Byggetmalet Byggetmalet at Byggetmalet Byggetmalet
Byggetmalet - men jeg Byggetmalet Byggetmalet

II ^{4/16} 67
C.M. At der kan højtylde sig af andre, betale,
mialind end Matt, med sig jo godt og
gjænde og saa opmuntretten Dragen, naar saa
langt Matten er saa, med der alle mere
mogen saa for at disse Omgang bliam
bejttede. — Det først iindtænkend at
gaar saa sig mentede, at Sinauts minister
fiender at det tydeligt af en Mattkat med
naar for omiga: Saafuld det blamgaaen
og at saa drages for oppinde alle projekter
og med Jaede sig det Sindhautkatten, der
Jættelig og Sittast kan gime der foruadue
Saaogalt: Natindtægtene. —

Jeg ledet indig end Japetus, der var be-
gjærlig eller at safaer gjaemmen Sinauts
Maddeffelti Jættede at Sittast sig end Prof
Kaufus beffindende. Jeg med drages bed
sig saant at Sinauts saa det og end Sinauts
Lideligst om min ligst Matten saa Sinauts
saa Sittast Sinautsmaal det Kaufus.

Jen fandtes støj med et Lærke den eller
de antallet Lærkeviden dit en eller
flere Lærke, som Jen mit giv en
cardaw gaa en støjt Løstlig Maad og
derfor mit bede støj at anerkende den
profant. Det er allige en mistelig Gæst
Jen mit bede støj en. - Jen fandtes støj
Lærke en en. "Lærkeviden" for at
mere støj gaa at et Lærke. De alle
fandtes. Du saa allige giv støj
Gæstlig for støj. Jen er
støj støj med et indflyde og anden
de alle støj af Lærkeviden. Den
er støj støj, det mistelig er
støj støj; navnlig er Lærkeviden
- den med støj støj - støj
støj og støj. - Støj støj
Theophilus støj for en støj støj og
støj støj støj, det altid er støj med et
for Lærkeviden. Jen støj støj at den støj

beuylte Lailigfeden dit et gjaar Land beuylt.
Kob. —

Jeg anuder ditbaer dit beuylt.
Du gav flere Gange antalt Eufuifeged,
gænges i beuylt. for et niddeligt Eufuifeged,
Eufuifeged, fori beuylt. foruylt
med den antuylt. Eufuifeged af beuylt
ind fori beuylt. eller et det beuylt.
gænges fori du jeg fori Henry & Reynolds
(Linnus Holtz)? fori foruylt. de og
fori fori de? — fori fori beuylt. beuylt.
gænges, fori fori beuylt. med jeg
antufala dig: du beuylt. et gjaar uer.
af beuylt. beuylt. Et beuylt. beuylt.
af beuylt. med beuylt. beuylt. med
fori beuylt. med dig dit fori beuylt. Jeg
fori beuylt. med beuylt. af den beuylt. fori
Bronie's land beuylt. af beuylt. i det
Mark, fori jeg med land beuylt. i beuylt.
med uer beuylt. beuylt. uden beuylt. med
med beuylt. beuylt. med beuylt. fori

III ⁴/₁₀ 67 C.M. Onsdag Aften
Lad det være mesten jeg vil berøre,
Jeg har jeg for at vilde at være, men
alt som alle som er, da kendt med
der skal det være med berørt. For af de
første dage skrev jeg ikke. - Du vil
jag sige, at du ender betydeligt her
hvor det mås om en anbefaling til
Doktor. - Jeg har med alle som siges
profeserlig Omgang med I, men som som
allid vil mig miger Helvilles og jeg
som rigtig skal at berøre drage til for
i en anbefaling som som berørt til for
der berører og til "kærlige berører"
som mest mig forer med Doktor og
at som ender som de betydelige som
berørt dem, der som berørt: som
berørt. Jeg har og som at du godt
som som berørt til Doktor ender

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

III
midre Lubaustien. —
Loo nel
Lii
Jacobsen